

FACTSHEET FRAUDEWET, WET HUISBEZOeken EN BUITENWETTELIJK BELEID GEMEENTE LEEUWARDEN

Per 1 januari 2013 gaat de fraudewet en de wet huisbezoeken in, daarnaast wordt het buitenwettelijke beleid ingetrokken per deze datum. Hieronder geven wij aan welke wijzigingen er hiermee op de gemeente en klanten afkomen.

Fraude wet: Aanscherping handhaving en sanctiebeleid SZW-wetgeving

- **Bestuurlijke boete:**

Het nieuwe artikel 18a WWB legt de gemeente de verplichting op om bij schending van de inlichtingenplicht (artikel 17 lid 1 WWB of artikel 30c lid 2 en 3 Wet Suwi) een boete aan de klant op te leggen. Deze boete komt in beginsel overeen met maximaal 100% van het benadelingsbedrag, bij recidive maximaal 150% van het benadelingsbedrag, waarbij de boete verrekend kan worden met de uitkering door de beslagvrije voet gedurende maximaal 3 maanden buiten werking te stellen.

Wanneer er geen sprake is van een benadelingsbedrag kan worden volstaan met een waarschuwing, bij recidive kan niet meer gekozen worden voor een waarschuwing, maar zal de boete ten hoogste € 3.900,- bedragen (2^e categorie artikel 23 lid 4 wetboek van Strafrecht (€ 3.900,-) (minimale boete € 150,-)). Er is sprake van recidive wanneer er binnen 5 jaar na eerdere boete wederom een schending van de inlichtingenplicht is of wanneer in de afgelopen 10 jaar de betrokkene gestraft is met een onvoorwaardelijke gevangenisstraf. De boete kan verlaagd worden wanneer er sprake is van verminderde verwijtbaarheid, er kan worden afgezien van het opleggen van een boete wanneer hier dringende redenen voor zijn.

Wanneer de gemeente de boete wil opleggen aan de klant en de klant hierop aangesproken wordt, dient de klant op zijn zwijgrecht (art. 5:10a Awb) te worden gewezen (de cautie). De boete wordt opgelegd door een boeteambtenaar.

Bij de invordering van de boete is, in tegenstelling tot terugvordering van uitkering, geen sprake van een preferente invordering. Daarnaast voorziet het wetsvoorstel niet in een wettelijke grondslag voor het uitvaardigen van een dwangbevel, conform art. 4:115 Awb. Vereenvoudigd derden beslag is bij invordering niet mogelijk.

- **Buitenwerking stellen van de beslagvrije voet :**

De gemeente heeft de mogelijkheid om in de verordening/beleidsregels eigen beleid te stellen m.b.t. de verrekening van de bestuurlijke boete bij recidive. Wij kiezen ervoor om bij recidive de bestuurlijke boete te verrekenen met de uitkering, waarbij de beslagvrije voet gedurende maximaal 3 maanden buiten werking wordt gesteld. In deze gevallen zal er altijd een individuele toets van de situatie en omstandigheden moeten plaatsvinden. Een nadere uitwerking hiervan is verwerkt in de beleidsregels Handhaving WWB, IOAW en IOAZ 2013.

- **Verhogen aangifte grens strafrechtelijk onderzoek:**

De grens waarbij fraudegevallen worden overgedragen aan de sociale recherche wordt verhoogt naar € 50.000,-. Dit betekent dat ongeveer 80% van de zaken die nu worden overgedragen aan de sociale recherche bestuursrechtelijk kunnen worden afgedaan. Deze verhoging komt het lik-op-stuk beleid van de gemeente ten goede.

- **Schuldhelp:**

Wanneer een vordering het gevolg is van schending van de inlichtingenplicht waarna een boete is opgelegd of aangifte is gedaan bij het OM, verleent het college geen medewerking aan een schuldregeling.

- **Machtiging i.v.m. grensoverschrijdende verificatie:**

Bij de aanvraag is de aanvrager verplicht een machtiging af te geven aan de gemeente om onderzoek in te stellen naar de juistheid en volledigheid van de verstrekte gegevens. Deze machtiging is noodzakelijk voor grensoverschrijdende verificatie van gegevens.

- **Betalingscapaciteit bij vorderingen:**

In de huidige beleidsregels is de betalingscapaciteit bij niet fraudevorderingen 5% en bij fraudevorderingen 10%. Er is in de nieuwe beleidsregels voor gekozen om bij alle vorderingen een betalingscapaciteit van 10% aan te houden. Hierbij wordt de beslagvrije voet natuurlijk nageleefd conform de wet. (art. 475d Rv)

Wet huisbezoek: Een regeling in de sociale zekerheid van de rechtsgevolgen van het niet aantonen van de leefsituatie na het aanbod van een huisbezoek.

Middels dit wetsvoorstel wordt het mogelijk om ook zonder concrete aanwijzing van onjuiste gegevensverstrekking van de klant over te gaan tot een huisbezoek. Deze mogelijkheid bestaat in de huidige wetgeving ook echter worden er nu geen consequenties verbonden aan het niet meewerken of weigeren van het betreffende huisbezoek. In het wetsvoorstel wat nu voorligt is het mogelijk om de uitkering van betrokkene te verlagen of in te trekken wanneer die niet op een andere wijze zijn woonsituatie en/of leefvorm kan aantonen.

Het wetsvoorstel biedt dan ook meer handvatten om uitvoering te geven aan het instrument huisbezoek en om de rechtmatige verstrekking van uitkeringen vast te kunnen stellen. Deze mogelijkheid bestond altijd al wanneer er sprake was van gerede twijfel over de rechtmatige verstrekking van de uitkering. Het wetsvoorstel biedt de mogelijkheid om ook in de gevallen waarin er geen gerede twijfel is consequenties aan het weigeren van een huisbezoek te verbinden. In de werkinstructies (B039) is het protocol Huisbezoek vastgelegd.

Samengevat houdt de wet het volgende in:

- Indien er concrete aanwijzingen zijn van onjuiste gegevensverstrekking (gerede twijfel), zal bij het niet meewerken aan het huisbezoek de uitkering worden ingetrokken o.g.v. artikel 54 lid 4 WWB en bij aanvraag worden afgewezen o.g.v. artikel 11 juncto artikel 17 lid 1 en 2 WWB.
- Indien betrokkene niet aantoont dat hij alleenstaande of alleenstaande ouder is wordt de bijstand vastgesteld op 50% van de gehuwdennorm, zonder toeslag. Evt. verlaging o.g.v. artikel 27 WWB is mogelijk. Artikel 9 lid 4 en artikel 9a WWB zijn in dat geval niet van toepassing.
- Indien betrokkene niet aantoont dat hij feitelijk verblijft op het opgegeven adres wordt de betaling van bijstand opgeschort met het verzoek om binnen de gestelde termijn alsnog op andere wijze aan te tonen aldaar feitelijk te verblijven. Indien betrokkene dit nalaat volgt herziening of intrekking van het recht ingaande de datum van opschorting.
- Indien betrokkene niet aantoont dat hij de algemeen noodzakelijke kosten van het bestaan niet geheel of gedeeltelijk met een ander kan delen wordt de bijstand verstrekt zonder toeslag. Indien er sprake is van gehuwden wordt de bijstand verlaagd als ware er sprake van het geheel of gedeeltelijk kunnen delen van de kosten met een ander.

Wanneer het huisbezoek om het feitelijke woonadres vast te stellen mislukt is, dan wordt belanghebbende in de gelegenheid gesteld om op een andere wijze aan te tonen dat men woont waar men zegt dat men woont.

Intrekking buitenwettelijk beleid

Per 1 januari 2013 is het buitenwettelijk beleid ingetrokken. Hieronder staan de onderwerpen die het betreft en wat voor aanpassing er eventueel (deels) voor in de plaats is gekomen.

- **LBIO-bijdrage kinderen die uit huis zijn geplaatst:**
In principe geen bijzondere bijstand meer mogelijk..
- **Reiskosten omgangsregeling:**
Geen mogelijkheden meer voor bijzondere bijstandsverstrekking.
- **Bij verblijf in een inrichting dient direct de normwijziging ingevoerd te worden:**
Dit betekent bijvoorbeeld dat als van twee samenwonenden een persoon wordt opgenomen de norm direct op dezelfde dag de norm wordt omgezet van een gehuwdenorm naar een alleenstaande norm.
- **Bijstandverlening voor studiekosten jongeren tot 18 jaar:**
Uitgangspunt is dat de WTOS een voorliggende voorziening is voor de bijstand en dat deze toereikend wordt geacht. Geen mogelijkheid voor het verstrekken van bijzondere bijstand. In sommige gevallen verwijzen naar Stichting Leergeld.
- **Kosten eigen bijdrage verblijf in een Hospice:**
Opname vloeit voort uit een vrijwillige keus, maar er is wel een indicatie voor nodig. Het is mogelijk om bijzondere bijstand te verstrekken op basis van de indicatie die de noodzaak aantoont.
- **Bijzondere bijstand kan niet meer met terugwerkende kracht worden verstrekt:**
Officieel kan alleen bijzondere bijstand worden versterkt voor kosten die nog niet zijn voldaan. In de praktijk blijkt vaak dat echter de kosten wel voldaan moesten worden omdat anders de hulp/het goed niet verkregen kan worden. Bijvoorbeeld de kosten van de verwarmingsmonteur bij kapotte verwarming in koudeperiode/ koelkast voor een gezin/ tandartskosten bij spoed. Aanvragen van bewindvoerders kunnen als uitzondering nog wel met terugwerkende kracht worden toegekend.

- **Doorbetaling vaste woonlasten tijdens detentie:**

Geen verstrekking bijzondere bijstand meer mogelijk. Er wordt gewerkt aan een constructie van betaling via het Veiligheidshuis.

- **Doorbetaling vaste lasten bij opname inrichting:**

Bijzondere bijstand mogelijk in uitzonderlijke gevallen tot maximaal 6 maanden.

- **Geen bijzondere bijstand meer voor medische kosten:**

Om deze wijziging voor een deel op te vangen is het pakket van de AV Frieso uitgebreid terwijl de deelnemer niets extra's hoeft te betalen. Voorbeelden van de uitbreiding: tandartskosten nu tot € 500,- en vergoeding van de eigen bijdrage AWBZ en WMO, maar ook nog andere zaken. Bij de diverse medische kosten in Schulinck wordt een en ander verder uitgewerkt.

- **Periodieke verstrekkingen/ afbouwregeling:**

Sommige mensen ontvangen al een aantal keren/jaren verstrekkingen bijzondere bijstand voor de kosten zoals hierboven genoemd. Met de intrekking per 1 januari 2013 zouden zij geen enkel recht meer hebben. Om de intrekking iets te verzachten en het gewekte vertrouwen te borgen wordt voor deze gevallen een afbouwregeling gehanteerd. De regeling is als volgt:

- Als men voor een periode tot maximaal 2 jaar periodieke verstrekking heeft ontvangen: in 2013 nog eenmalig voor 3 maanden verstrekken;
- Als men 2 jaar of langer een periodieke verstrekking heeft ontvangen: in 2013 nog eenmalig verstrekken voor 6 maanden.